

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 7

Nuorisovaltuuston aloite Kiva-koulu ja Verso-järjestelmien lakkauttamiseksi sekä Etelä-karjalan -mallin käyttöönottamiseksi

TRE:4336/12.00.01/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Järvelä Kristiina

Valmistelijan yhteystiedot

Pedagoginen asiantuntija Annika Lähteenmäki, puh. 041 730 0722,
pedagoginen asiantuntija Kaisa Tuomarla, puh. 041 730 6138,
pedagoginen asiantuntija Teemu Nieminen, puh. 040 678 3753, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Kalle Kaunisto, puh. 040 485 1059, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus

Nuorisovaltuustolle annetaan vastauksena perustelutekstissä oleva lausunto.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Nuorisovaltuuston aloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Perustelut

Tampereen nuorisovaltuusto esittää kiusaamisen ehkäisemisen uusiksi toimenpiteiksi Etelä-Karjalan mallia, Helsingin kaupungin KVO13-toimenpideohjelman mukaisen toimenpideohjelman laatimista sekä joissakin kouluissa käytössä olevien KivaKoulu- ja Verso-järjestelmien lakkauttamista.

Nuorisovaltuusto toteaa, että KivaKoulu- järjestelmä vaarantaa oppilaiden oikeusturvan ja mahdollistaa ohjelman vahingollisen käyttötavan. Verso-järjestelmä ei samasta syystä ole enää tarkoituksenmukainen. Väkivalta- ja kiusaamistilanteiden selvittely kuuluu aina opetushenkilöstölle eikä oppilaille. Esitystä on kannattanut myös 21 kunnanvaltuutettua.

Nuorisovaltuusto esittää, että:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

- Tampereen kaupunki selvittää aloitteessa mainittujen järjestelmien käytön laajuutta Tampereen kaupungin peruskouluissa sekä toisen asteen oppilaitoksissa.
- Tampereen kaupunki tekee tarvittavat toimenpiteet kyseisten järjestelmien käytön lopettamiseksi väkivalta- ja kiusaamistapauksien selvittämisessä.
- Tampereen kaupunki ottaa käyttöön mahdollisimman laajasti Etelä-Karjalan mallin väkivalta- ja kiusaamistapausten selvittämisessä jokaisessa Tampereen kaupungin oppilaitoksessa.

Aloite on tarkoituksenmukaista käsitellä kasvatus- ja opetuslautakunnassa sekä elinvoima- ja osaamislautakunnassa, jotka antavat omat vastauksensa.

Perusopetus

Nuorisovaltuusto on nostanut aloitteessaan esiin tärkeän asian.

Lainsäädäntö on velvoittava

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsella on oikeus hänen hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon. Suomen perustuslain mukaan jokaisella on oikeus elämään, turvallisuuteen, vapauteen ja koskemattomuuteen. Perusoikeudet koskevat yhtäläisesti myös koulujen oppilaita. Perustuslaki asettaa julkiselle vallalle velvollisuuden perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien turvaamiseen. Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus taata turvallinen opiskeluympäristö.

Kiusaamiseen puuttuminen ja väkivallan ehkäisy perusopetuksessa

Tampereen toimintamalli alle 15-vuotiaiden lainvastaisiin tekoihin syyllistyneiden nuorten kanssa sisältää monia samoja elementtejä kuin kiitelty Etelä-Karjalan ja Islannin malli.

Tampereella alle 15-vuotiaiden rikosasiat hoitaa poliisin ja sosiaalipäivystyksen Ankkuritiimi, joka järjestää vuosittain useita Ankkuripuhutuksia myös kouluilla. Sisä-Suomen poliisilaitos ja Pirkanmaan hyvinvointialue (Pirha) ovat uudistaneet yhteistyösopimuksen moniammatillisen Ankkuri-toimintamallin toteuttamisesta Pirkanmaalla.

Moniammatillisen Ankkuritoiminnan keskeiset asiakasryhmät ovat Pirkanmaalla asuvat, rikoksia tekevät ja syrjäytymisvaarassa olevat alle 15-vuotiaat lapset ja nuoret sekä heidän perheensä. Lisäksi toiminta kattaa erillisellä harkinnalla 15–17-vuotiaat nuoret ja heidän perheensä. Ankkuritoiminnan tavoitteena on puuttua nuorten rikosentekijöiden toimintaan ennen kuin varsinainen rikoskierre ehtii muodostua.

Sosiaali- ja kriisipäivystys organisoii myös RISU-tiimiä (Rikoksista irti suuntaamalla uudelleen), johon kuuluu sosiaalityöntekijöiden lisäksi kaupungin ja seurakunnan erityisnuorisotyöntekijöitä. RISU-tiimi tekee

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

sekä yksilö- että ryhmätyötä nuorten rikostentekijöiden kanssa, kuten ART-ryhmiä (Aggression Replacement Training). ART-ryhmiä on toiminut myös kouluilla yhteistyössä koulun ammattilaisten kanssa, jolloin toinen ohjaaja on koulun työntekijä.

Tampereen kaupungin perusopetuksessa ei ole käytössä KivaKoulu- ja Verso- toimenpideohjelmia.

Jokaisella perusopetuksen koululla on koulukohtaisesti laadittu suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta. Suunnitelmissa on kaupunkitasoinen yhteinen pohja, joka se sisältää seuraavat kohdat: ennaltaehkäisy, interventio, selvittely ja seuranta.

Suunnitelmassa kuvataan toimenpiteet, niiden tavoitteet ja konkreettiset toimet, joita koulut täsmentävät omilla käytännöillään. Koulukohtaiset suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta tulee lisätä koulujen kotisivuille. Lisäksi kouluilla on käytössään työrauhapaketti, väkivaltatilanteiden toimintaohjeet ja ohjeet muihin häiriötilanteisiin. Tammikuusta 2025 alkaen Wilmaan on lisätty uusi lomake, jolla yhtenäistetään kirjaamistapoja Tampereen kouluissa. Erityisesti kiusaamistilanteiden seuraamiseen kiinnitetään huomiota.

Kiusaamiseen puuttumisen ja väkivallan ehkäisyn toimenpiteet perusopetuksessa

Tampereen kaupunki on tehostanut turvallisuuden näkökulmaa arjessa nimeämällä jokaiselle koululle vähintään yhden turvatutorin. Turvatutoreiden tehtäviin on nostettu kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn suunnatun suunnitelman jalkautustyö kouluilla. Monilla kouluilla tämä on tarkoittanut kiusaamiseen puuttumisen tapojen selkiyttämistä ja yhtenäistämistä koulun sisällä. Turvatutor on osana koulujen turvaryhmää. Syksyn 2024 aikana kerättiin tilannekuvaa turvallisuuden osalta kouluissa, tarkasteltiin kiusaamisen vastaisia toimia ja tavattiin jokaisen koulun turvaryhmät.

Etelä-Karjalassa joihinkin kuntiin on palkattu hyvinvointityöntekijä kouluille. Helsingin mallissa kouluilla työskentelee turva-aikuisia. Noin viidenkymmenen kouluvalmentajan voidaan nähdä tekevän osin samaa työtä Tampereella. Esimerkiksi kuluvan lukuvuoden aikana kouluvalmentajat ovat osallistuneet turvataito- ja laillisuuskasvatusoppituntien pitämiseen kouluilla.

Tampereella on tehty aktiivisia toimia kiusaamisen ehkäisemiseksi ja opettajien työn tukemiseksi. ProKoulu-toiminta on alkanut Vuoreksen, Ahvenisjärven ja Kämmenniemen kouluilla, ja sen jalkauttamista muihin kouluihin tehdään tutortoiminnan kautta. ProKoulu on koko koulun toimintakulttuurin muutos ja ennaltaehkäisevää toimintaa kiusaamisen puuttumisessa. Se pohjautuu koulun yhteisiin arvoihin ja toimintatapoihin, jotka selkeyttävät arjen odotuksia oppilaille.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tampereella on käytössä Someturva, joka tukee somessa tapahtuvien kiusaamistilanteiden käsittelyä. Keväällä 2025 Someturvassa pidetään rehtoreille infotilaisuuksia, ja siirrytään rehtorijohtoiseen malliin.

Tampereen kaupungin perusopetuksessa on keskitytty ennaltaehkäisevään toimintaan varaamalla kaikille 4. ja 6. luokkalaisille 0,5 vuosiviikkotuntia tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen (TUVUTU) opiskeluun. Paikallisessa opetussuunnitelmassa on määritelty oppiaineen tavoitteet ja sisällöt, ja perusopetus on tuottanut tunteja varten materiaalin. Oppitunneilla harjoitellaan rakentavaa ja sovittavaa ristiriitojen ratkaisua, tunneilmaisua ja niiden säätelyä, kiusaamiselta puolustautumista sekä kunnioittamaan omaa ja muiden fyysistä koskemattomuutta. Lisäksi koulujen lukuvuosisuunnitelmiin liitetty koulukohtainen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma sisältää luokkakohtaisesti laadittavat turvallisen tilan periaatteet.

Kiusaamiseen puuttumisen ja väkivallan ehkäisyn kaupunkitasoiset toimenpiteet

Poliisi suuntaa lisärahoitusta koulupoliisitoimintaan laatimalla valtakunnallisen mallin, joka lisää poliisin läsnäoloa kouluissa vuoden 2025 aikana. Uudessa mallissa poliisi tukee kouluja olemalla paremmin tavoitettavissa ongelmanratkaisutilanteissa ja kohdentamalla resursseja lasten ja nuorten tekemien rikosten tutkintaan. Poliisi näkyy enemmän kouluissa virtuaalisten oppituntien ja kouluille tuotetun ohjeistuksen avulla.

Tampereen kaupunki on rekrytoinut erityisasiantuntijan vuoden 2025 alusta alkaen. Hänen tehtävänä on nuorisoriikollisuuden, häiriökäyttäytymisen ja väkivallan ennaltaehkäisy. Asiantuntija työskentelee konsernihallinnossa osana riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen tiimiä. Työn tarkoituksena on koordinoida kaupunkitasoisia suunnitelmia lainvastaisten tekojen ja väkivallan osalta. Työtä "Tampereen mallin" rakentamiseksi ollaan siis käynnistämässä.

Lopuksi

Tampereella on jo olemassa koulukohtaiset suunnitelmat kiusaamisen ehkäisemiseksi ja väkivallan torjumiseksi, jotka sisältävät ennaltaehkäiseviä toimia, interventioita ja seurantaa. Lisäksi Tampereella on käytössä useita muita tukitoimenpiteitä, kuten turvatutorit ja moniammatillinen Ankkuri-toiminta. Kaupunki on sitoutunut tehostamaan kiusaamisen vastaista työtä ja kehittämään ennaltaehkäiseviä toimia. Uusiin mahdollisuuksiin suhtaudutaan kuitenkin positiivisesti ja työtä "Tampereen mallin" rakentamiseksi ollaan käynnistämässä.

Tiedoksi

Kaisa Tuomarla, Annika Lähteenmäki, Teemu Nieminen, Kristiina Järvelä, Ville Raatikainen, Petri Peltonen, Ulla Ojalampi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

1 Nuorisovaltuuston aloite

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 21.1.2025 kaupungin internetsivulle www.tampere.fi.

Päätös on lähetetty sähköisesti 21.1.2025.

Asia liitteineen on katsottavissa kaupungin internetsivulla www.tampere.fi. Pyydettyessä ote toimitetaan liitteineen.

Muutoksenhakuviranomainen

Päätökseen ei voi hakea muutosta.

Tampere
21.01.2025

Kalle Kaunisto
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§7

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)